

קובץ

הערות וביאורים

בלקו"ש, חסידות, ובנגלה

ויקרא
גליון כד (מד)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראי עוועניו • ברוקלין, ניו יארק

שלשים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א

שנת חמשת אלפים שבע מאות וארבעים לבריאה

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

בן הצרפית שהחי"א אליהו ג
 הענקה לשכיר בזמן הזה ג
 הנם דנה הנכוחה : ו

ח ס י ד ו ת

אין לך דבר העומד בפני הרצון ז
 שמינית שבשמינית (גלינון סד) ז

ב ג ל ה

חנם על גבי סלע (קידושין ח, ב) ז
 ירושה בעכו"ם ט
 האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם יא

*

*

*

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש חוקת תשל"ז הערה 20 מביא דעת כמה מפרשים שבן הצרפית שהח"י אליהו לא מת ממש, ומסיים: "אבל באברבנאל .. מפרש שלדעת הרמב"ם שניהם [הנ"ל ובן השונמית] מתו ממש .. וכן חפס בפשטות בתרומת הדשן פסקים סק"ב. ועוד".

ולהעיר מתוס' ד"ה אמר לי' (ב"מ קיד, ב): "תימה לר"י היאך החי' [אליהו] בנה של האלמנה כיון שכהן הי' דכתיב ויתמודד וגו'", דמשמע דעת התוס' ג"כ שמת ממש.

ואגב, מתירוצם של התוס', "ויש לומר שהי' ברור לו שיחייהו לכך הי' מותר משום פיקוח נפש", מוכח לכאורה שמותר לעבור לצורך פקו"ן גם בהצלה שאינה טבעית. אבל הרי כתבו שצ"ל "ברור לו" שיחייהו, ובפקו"ן סתם הדין הוא דגם בספק מותר לעבור. ובאתי רק להעיר.

א' הת'
תות"ל - 885

ב. בלקו"ש פ' ראה תשל"ח מבואר בענין הענקה שמביא את דעת החינוך במצוה תפ"ב שלמרות שחיוב המצוה חל רק "בזמן שהיובל נוהג" כי בזמן שאין היובל נוהג אין דין של עבד עברי אפשר בכל זאת ללמוד מזה גם בזמן הזה "ישמע חכם ויוסיף לקח שאם שכר מבני ישראל ועבדו זמן מרובה, או אפי' מועט שיעניק לו בצאתו מעמו מאשר ברכו ה' יתברך".

ומביא שה"מנחת חינוך" כותב ע"ז שזה רק אם פוסקים שמוכר עצמו מעניקין לו, אפשר ללמוד מזה גם לזמן הזה, אבל אם פוסקים שמוכר עצמו אין מעניקים לו, א"א ללמוד מזה גם בזמן הזה. שהרי זה שצריך להעניק לו, הוא מצד "מוסרו הטוב". ואם מוכר עצמו אין מעניקין לו אינו יכול להיות מצד "מוסרו הטוב", כי מצד "מוסרו הטוב" אין לחלק בין מכרוהו ב"ד, למוכר עצמו.

אך ה"מנחת חינוך" נשאר בקושי': שהרי הרמב"ם פוסק שהענקה נוהגת רק במכרוהו ב"ד, ולפי ה"חינוך" יוצא שחיוב הענקה הוא גם במוכר עצמו "ולא שכיח שהרב המחבר (החינוך) יהי' נוטה מדעת הרמב"ם אם לא שפירש להדיא".

ומבאר בשיחה שזה תלוי אין לומדים את הדין ד"לו - ולא למוכר עצמו", האם הדגש הוא רק שמוכר

עצמו אין מעניקין לו, ולפי זה אפשר ללמוד ממכרוהו ב"ד לשכיר בזה"ד. כי הדין הוא רק "ולא למוכר עצמו" שמוכר עצמו אין מעניקין לו, (אבל לשכיר בזה"ד מעניקין). או שהינאמר בזה הוא שרק מכרוהו ב"ד מעניקין לו. ולפי זה א"א ללמוד ממכרוהו ב"ד לשכיר בזמן הזה, כי "אין לך בר אלא חידוש".

ובהע' 10 ו"ל: "ואולי זה תלוי באם הלימוד הוא מ"ל - ולא למוכר עצמו" שאז החידוש הוא בזה שמוכר עצמו נחמטע מהענקה (ולא למוכר עצמו) או מפני שלא יליף הגז"ש שכיר שכיר. שאז החידוש הוא בזה שמעניקים למכרוהו ב"ד, (ואא"פ ללמוד מוכר עצמו ממכרוהו ב"ד במה מצינו, ודאך רש"י קידושין יד, סע"ב ד"ה "לא") ודאך לקמן הערה 20, עכ"ל.

וממשיך בשיחה שזה תלוי אם הענקה היא בגדר שכר פעולה, או זה חידוש וגזירת הכתוב במכרוהו ב"ד שמקבל הענקה (נוסף על כל השכר ששולם לו חמורת כל העבודה) ו"אין לך בר אלא חידוש" ומה שאומרים שמוכר עצמו אין לו הענקה, הכוונה שרק מכרוהו ב"ד מטעם שזה חידוש שיש לו הענקה, אבל אם נאמר שהענקה היא בגדר צדקה - שהאדון נותן כהערכה לעבודת העבד, לפי הגדרה זו מחייב השכל שהחידוש וגזירת הכתוב הוא בכך שמוכר עצמו לא מקבל הענקה, שהרי הענקה למכרוהו ב"ד היא "מילתא במעמא" - כנ"ל - וא"כ אפשר ללמוד ממכרוהו ב"ד לשכיר בזה"ד.

ולכאורה מהע' 10 ומהשיחה משמע שאם לומדים שמוכר עצמו אין מעניקין לו, הוא מהלימוד "לא ולא למוכר עצמו" א"כ הענקה הנה מטעם צדקה כהערכה לעבד, ואז הדגש שרק מוכר עצמו אין מעניקין לו, מה ההכרח ללמוד כך, הלא אפשר ללמוד שהענקה הנה מטעם שכר פעולה ומ"מ צדיקים את הלימוד "לו - ולא למוכר עצמו", לומר שלא נלמד בגז"ש שכיר שכיר שכן מוכר עצמו מעניקין לו, וע"ז בזה הלימוד "לו - ולא למוכר עצמו", שלא להמחיש הגז"ש שכיר שכיר.

ואולי אפשר לבאר שלכן בהע' 10 מציין להע' 20 שם כותב וד"ל: "וי"ל שהמנ"ח ס"ל כתי' ה' בש"ך שם שהמנ"ח מ"ל דמוכר עצמו אין לו הענקה מפני שלא ילפינן גז"ש שכיר שכיר (או - כמ"ס במסנה למלך שם הי"ב) וא"כ החידוש הוא בזה שמעניקים למכרוהו ב"ד (כנ"ל הערה 10) ואא"פ ללמוד מזה בנוגע לשכיר בזמן הזה" עכ"ל.

ולפי"ז אפשר לבאר שהכוונה בהערה 10 שלפי

המסקנא בגמ' וברמב"ם שמוכר עצמו אין מעניקין לו, הנה זה תלוי אם לומדים שמוכר עצמו אין מעניקין לו כמו שמתוך הש"ך בס"י פ"ו סק"ג בתי' הב' תירוץ הריטב"א. וכן המשנה למלך בפ"ג הלי"ב שמה שהרמב"ם פוסק שמוכר עצמו אין מעניקין לו, וכן פוסק בהס"ו שאין גובים חוב מהענקה אפילו שהוא ביד העבד. וכן פוסק בהלכות מלוה ולווה ה"ו כרבי נתן שמוציאים מזה ונותנים לזה. שמתרצים שהרמב"ם לומד שמוכר עצמו אין מעניקין לו מהלימוד או משום דלא ילפינן גז"ש שכיר שכיר כהריטב"א. או משום שלומדים שדין הענקה הוה רק במכרוהו ב"ד ששייך בו כי "משנה שכר שכיר עבדך" שמכאן שרבו מוסר לו שפחה כנענית, ולכן הלימוד מ"לו" מיותר. ולומדים מזה "ולא לבעל חובו" - כהמשנה למלך.

לפי תירוץ זה אפשר לבאר שהענקה הוה מטעם שר פעולה, ולכן רק מכרוהו ב"ד מעניקין לו, ולא מוכר עצמו, ולא שכיר בזמן הזה.

אבל לפי תי' הג' בש"ך שם וכן המל"מ. שמה שהרמב"ם לומד בהלכה ט"ו שאין גובין חוב מהענקה, זה מסביר מטעם דהוה כמו צדקה, כמו שמבאר בתוספתא פ"ד דפיאה ומצדקה אין גובין חובות, ומובא ברמב"ם פ"ו הי"ז מהלכות מתנות עניים, ועיין בשו"ע יו"ד סי' רנג סעיף ב'. ולכן אייתר "לו" ללמוד "לו" - ולא למוכר עצמו". אז הביאור שרק מוכר עצמו אין מעניקין לו כי הענקה הוה מטעם צדקה. וזה גופא ההכרח לפי תירוץ זה שהענקה הוה מטעם צדקה, היות ולומדים "לו" - ולא למוכר עצמו". ולא לומדים "לו" - ולא לבע"ח", שזה יותר מסתבר ללמוד כדמוכח בגמרא בסוגיא שיותר מסתבר ללמוד "לו" - ולא לבע"ח" מהלימוד "לו" - ולא למוכר עצמו, משום שהגמרא (דף טו ע"א) מקשה על הת"ק למה לא לומדים "לו" - ולא לבע"ח". ולומדים "לו" - ולא למוכר עצמו" משמע שמסתבר יותר ללמוד "לו" - ולא לבע"ח", ולפי תירוץ זה יש הכרח שהרמב"ם לומד "לו" - ולא למוכר עצמו". מצד שיש כמה מקומות בגמרא שפוסקים בהם כר' נתן, וכן א"א לפסוק שמוכר עצמו מעניקין לו - כר' אליעזר - דשמותי הוא (תוס' שם דף טו ע"א ד"ה ואידך) ולומדים גז"ש שכיר שכיר כמו שהוכיח הפנ"י (שם ד"ה תוס' ואידך), אז ע"כ מזה שלומדים "לו" - ולא למוכר עצמו" ולא לומדים "לו" - ולא לבע"ח" שזה מסתבר יותר, א"כ מוכרח לומר שהענקה הוא מטעם צדקה, ויודעים "לו" - ולא לבע"ח" - מצד הסברא.

ואם הענקה הוא מטעם צדקה, ע"כ הלימוד "לו" - ולא למוכר עצמו" - שרק מוכר עצמו אין מעניקין לו, - (כמו) -

(כמו שמבאר בהע' 11 בראש המדרש"ל - עיי' ש).

ובסוגיא שלנו איז שלומדים שהענקה הוה מטעם שכו פערולה, כמו שמבאר שם המל"מ בתירדון האחרון שלו, ואז יוכן יותר מה שהגמרא אומרת "שכיר קרייא רחמנא, מה שכיר פעולתו ליורשיו, אף האי נמי פעולתו ליורשיו", ועיין בשיחה שזה אחד הראיות שהענקה הוה מטעם שכו פערולה.

או כתי' הג' כש"ך שם (כמו שמבאר בהע' 14, 19) שבגמרא (קידושין טו, א) לומדים שזה מטעם צדקה ומה שכתוב בגמרא "שכיר קרייא רחמנא וכו'" אף האי פעולתו ליורשיו" אפשר לומר שבאמת הענקה הוה מטעם צדקה, ומ"מ רק לגבי הדין שהענקה עובר ליורשיו אז שכיר קרייא רחמנא, ולהעיר שגם בצדקה יש דיעה שעובר ליורשיו, ועיין בשו"ע יו"ד סי' רנ"ב סעיף ד'.

כמה מתלמיד ישיבה קטנה

נחלת הר חב"ד - אה"ק

ג. בלקו"ש חש"ד חיי שרה (ה') ס"ג, כותב וז"ל:
"לויטן אויפן אז עס איז נתוסף געווארן בכמות השמן, איז ידוע די שאלה: ווי האט מען געקענט אנצינדן נרות מקום מיט שמן של נס? עס שטייט (ר"פ חבוב אמור כד, ב) דאן "שמן זית גו" להעלות נר תמיד?"

[און מ' מוז פארענטפערן, אז מיט "שמן זית" ווערט ניט געמיינט שמן וואס איז (אויסגעקוועטשט) פון א זית, נאר אזא וואס האט אלע תכונות פון "שמן זית" (אורו צולל וכו')], "ע.כ.

ויש להעיר מהערת כ"ק אד"ש במכתב כללי דיוט כ' כסלו תשל"ח (נדפס בלקו"ש שם התפוזות לתנוכה ע' 533), וזלה"ק: "... - ידועה השקו"ש - איך הדליקו נרות התנוכה משמן נסי, אפי' את"ל שבנס נברא שמן זית בשמי", וכוונתו (לכאן) היא: אפי' את"ל שבנס נברא - ניותוסף בכמות השמן זית, שמן שיש לו תכונות ד"שמן זית בשמי", ומשמע דאע"פ שיש בשמן תכונות דשמן זית בשמי עדיין יש מקום לשקו"ש - איך הדליקו משמן נסי.

[דא"ג: במעוף הנ"ל שם, "אויך לויטן אויפן וכו'"] קושיא זו תוקמה לפי מהו"ל מפראג (תירוש מהו"ל להדא"ג - שבת כא, ב (ד"ה דנועשה בו נס)).

א' מהות

תחת"ל - לוד

ח ס י ד ו ת

ד. בד"ה אדון עולם תש"ג (אות ד'), ספה"מ תש"ג ע'
12) מובא המאמר"ל: "אין לך דבר שעומד בפני הרצון",
ושם (בשה"ג) מובאת הערה כ"ק אד"ש (ע"ז) וז"ל:
"הרבא בב"מ, ולע"ע לא ידעתי מקומו".

ולמעשה ממכלול המאמרים והפתיגים (הוצאת מוסד
הרב קוק, א-ד, ע' 101) דאי" שם בזה"ל: "אין לך דבר
העומד בפני רצון; שגור ע"פ דבר ב' קטב: מלין דעלמא
לא תליין אלא ברעותא".

א' תת'
תות"ל - לוד

ה. בגליון ליו"ד שבת מעיר הר' שדכ"כ בענין המובא
בבאתי לגבי תשח"י מאמר הבעש"ט בענין כל שאור וכל
דבש לא תקטירו בענין שבראשית העבודה צ"ל שמינית
שבשמינית וכו' ומביא הנ"ל צ"ע של כ"ק אדמו"ר שליט"א
בענין זה ועיי"ש באורך הדברים. ובתוך דבריו אמר שם
שהמאמר הנ"ל שגא' בתשח"י הוא משנה אחרונה לגבי הצ"ע.
אבל לפוס' הורפי' לא הרגיש שזה מובא בשם הבעש"ט
שהוא כבר משנה ישנה (וכנ' שבתוך דבריו הרגיש זה
בעצמו).

והנראה לפענ"ד לבאר עמ"י המבואר בהתוודעות ש"פ
זכור ש.ז. ובבמה שיהות, שמד' שאלו ואלו דבריו דא"ס
לכן יש בעבודה גם היעה שאינה עמ"י הלכה אבל מאחר
שאינה להלכה הנה גם בעבודה אינה שייכת לכ"א, כ"א
ליחידי סגולה, וכמבואר שם. א"כ אפשר שעמ"י"ד הוא
הצ"ע, כי כאלו המאמרים מבואר גם היעה שאינה להלכה,
ולכו"ע, ועכ"פ לא רק ליחידי סגולה ובאופן המעלה
(כמבואר בשיהות הנ"ל).

הרב פנחס קארף
- משפיע בישיבה -

ו ג ל ה

ו. איתא בגמ' דף ה' ע"ב וז"ל: ת"ר התקדשתי לי
במה תום ע"ג סלע אינה מקודשת ואם ה"י סלע שלה
מקודשת בעי דב' ביבי סלע של שניהם מהו תיקון, עכ"ל.

- ואיתא -

ואיתא ברש"י ע"ז ד"ה ואם הי' סלע שלה מקודשת, וז"ל: שחצרו של אדם קונה והרי הוא כמו שמקבלתו, עכ"ל.

ותוס' מקשה על רש"י בד"ה אם הי' סלע שלה מקודשת וז"ל: פי' בקונטרס דחצירה קונה לה ולא נהירא דא"כ מאי בעי סלע של שניהם מהו פשיטא דאינה קונה כיון דהוא חצר של שניהם כדאמרינן פרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פ"ד ע"ב) אמר ר' ינאי חצר של שני שותפין קונין זה מזה ומוקי לה במודד בתוך קופתו של לוקח אבל במודד על הקרקע לא ונראה לפרש דהכא הטעם אין תלוי בקנין חצירה אלא כשהסלע שלה סמכה דעתה ובשאינו שלה לא סמכה דעתה ובעי כשהסלע של שניהם אי סמכה דעתה או לא, עכ"ל.

והנה הר"ן מיישב קושיית תוס' על רש"י, בד"ה ת"ר התקדשי לי במנה תנם ע"ג סלע אינה מקודשת ואם הי' סלע שלה מקודשת וז"ל: פי' רש"י ז"ל לפי שחצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו והרי הוא כמי שקבלתו ולפי"ז הא דבעי רב ביבי סלע של שניהם מהו (אע"פ) דקיימא לן בפרק הספינה (דף פ"ד ע"ב) דחצר השותפין אין קונין בו מקח זה מזה הכי קא מיבעיא לי' מי אמרינן דכיון דיש לה חלק בו כי אמרה לי' תנם ע"ג סלע דעתה להתקדש ואיהו נמי כיון דניתא לי' לקדשה אקנויי אקני לה מקום באותו הסלע וקני לה או דילמא דכיון דסלע זו אינה שלה לגמרי דחיא בעלמא הוא, עכ"ל.

וצ"ל למה הוא מוסיף התיבות "שלא מדעתו" הרי רש"י אינו אומר זה ובפרט שמה נוגע כאן שלא מדעתו הרי כאן הוא מדעת שהיא אומרת לו תנם ע"ג סלע?

* * *

בר"ן הנ"ל צ"ל: א) לפי' דמפרש האיבעיא אי אמרינן דכיון שיש לה חלק בו אמרינן דעתה להתקדש [הוא מקנה לה מקומו בשביל שתקנה] או דילמא כיון שהסלע אינו שלה לגמרי, קא מדחה אותו [ובמילא אין צריך לזה שהוא מקנה לה מקומו מאחר שאינה רוצה הקידושין] וצ"ל: הרי שם בפרק הספינה בודאי שניהם רוצים למכור והלוקח רוצה לקנות וא"כ למה אמרינן שאין קונין זה מזה ולמה לא אמרינן שקונין זה מזה דכיון שאנו יודעים ששניהם רוצים בדבר, נאמר שהוא מקנה לו חצירו והוא (השני) קונה הדבר?

ז.א. דכיון שיש כאן רק מניעה אחת (כפי' הר"ן) והוא, שאפשר להיות שאינה רוצה בקידושין אבל אי אמרינן שרוצה אמרינן שהוא מקנה לה מקומו א"כ שם

שאנו יודעים בודאי ששניהם רוצים למה אין קניין זה
מזה באופן שהוא מקנה לו מקומות

(ב) אין יכול להיות מקנה מקומות, איפה הוא
שדעה בלבד מקנה ולכאורה הרי צריך לעשות קניין?

והאב"מ בפ"ל סק"ג וד"ל: זמ"ש חז"ן כיוון דעשה
לקדש אקני"א אקני"א לה מקום באותו המלע אע"ג דכל
הקנאה צריך קניין או כסף או חתונה וגבי מלע של שניהם
לא ה"ל קניין כמר מציעו כיו"ב הקנאה בלא קניין בפ"י
הלוקח עובר פתחו דף י"ח ע"ש ר"י טרפזין סבר אקני"א קא
מקני ל"י בחצירו ונ"חא ל"י דליתעביד מצוה בממונה
וכתבו שם חז"י ואפי"ל בלא קניין קא קני דבמה ומשעבד
נפשי" ע"ש וה"ל כיוון דנ"חא ל"י לקדשה דהוה מצוה
גמר ומשעבד משא"כ במקדש וממכר לא גמר ומשעבד נפשי"
כולי האי, עכ"ל.

ולפי"ז יתורץ, דבמה מצוה לא בעינן מעשה הקניין
דכיון דאין סתרי דבמה ומשעבד נפשי" לא בעינן מעשה
הקניין, משא"כ שם שאינו דבר מצוה לא גמר ומשעבד
נפשי" כולי האי, שם בעינן מעשה הקניין.

ולכאורה צ"ל מהו הפשט בדפריים אלו "לא גמר
ומשעבד נפשי" כולי האי" (א) הרי לכאורה אם אדם רוצה
למכור הרי הוא גומר ומשעבד נפשי" ולמה נאמר שאינו
כולי האי?

ו.א. מהו הגדר כולי האי, דמשום זה אמרינן
דחזן מדבר מצוה אינו כולי האי?

(ב) אפילו לא גמר כולי האי למה אינו מועיל
ולכאורה אם הוא גומר ומשעבד נפשי" ככלל, למה אין זה
מספיק בציריין כולי האי?

היינו דממה העניין שהאב"מ כותב לא גמר ומשעבד
נפשי" כולי האי
וצ"ב בכל הנ"ל.

יוסף יצחק פאלטער

ז. קידושין דף י"ד ע"ב מביא הגמ' דא"י דגד יורש
אביו עכו"ם רק מורבנן ולא מדאורייתא (מבדייתא) דחזן
גרי עכו"ם שירשו את אביהם עכו"ם, גר יכול לומר
לעכו"ם, טול אתה עבודת כוכבים ואני מעות טול אתה
יין נטף דאני פירות. משבאו לרשות גר אסור (להחליף
משום שהוא חילוף עבודת כוכבים ואסור בהנאה) ואי ס"ד
דאורייתא כי לא באו לרשותו נמי כי שקיל חילופי

עבודת כוכבים הוא דקא שקיל (משום שנפל לו בירושה מה"ת ותחת עבודת כוכבים נטל מעות וכו') אלא מדרבנן (ומה"ת לא הי' יכול ליטול כלום שזהו כמו חילופי עבודת כוכבים אבל) גזירה הוא דעביד רבנן שמא יחזור לסורו (וזהו רק אם התנה מתחלה ונטל המעות) אבל אם נפלה בירושה העבודת כוכבים אז הוא אסור,

(ב) ובשו"ע אדה"ז סימן תל"ה סעיף ד' דמי שלא בדק בליל י"ד דאם נזכר בתוך הפסח שאז עובד בב"י וב"י כל זמן שלא בדקו צריך לבדוק ואע"פ שביטלו מ"מ כיון שגזרו חכמים שאין ביטול מועיל כלום (אם לא בדקו) מטעמים ידועים הוא כלא נתבטל צריך לבדוק (ולברך).

ובקו"א ע"ז מביא מה שכותב הח"י דמי שלא ביער חמצו ומת אין האיסור חל על יורשין ומביא רא"י מהמפקיר עבדו ומת ורק מדרבנן צריך גט אבל מדאורייתא אינו חל האיסור על יורשין וכן בחמץ וכן דעת הח"י בכל איסורי הנאה דאיסורא לא מוריש, ולא העתקתי דבריו (בשו"ע) ומקשה עליו דהרשב"א בחידושין שלו כותב דעת הרי"ף וכן הוא שיטת הבית יוסף והטוש"ע דאיסורא מוריש לבנו ובעבד צריך גט שחרור מדאורייתא ולא בדעת הרא"ש וגם כן לפי שבדין של תורה הלך אחר המחמיר.

וגם כן קשה, דהוא היפך הגמ' שלנו דאמר גר אינו יורש אביו עכו"ם מה"ת רק מדרבנן, דאי מה"ת ירש גט האיסור"ה מדין ירושה מה"ת ותחת העבודת כוכבים נטל מעות, וא"כ לדעת החוק יעקב דאיסור"ה אינו מוריש מה"ת א"כ נאמר בגמ' שגר יורש עכו"ם ומכ"מ אינו מוריש איסור"ה.

(ג) בנדרים דף מ"ז ע"א יש מחלוקת בין הר"ן והרש"ש דכתב האומר לבנו קונם שאי אתה נהנה לי במותי ומת לא ירשנו וכותב הר"ן על זה דאינו בא למימר דכיון שנכסים אלו אסורים בהנאה לא יזכה בהן דבהגוזל קמא כותב שם ויתן לבניו ולאחיו ואם לא יזכה בהן היאך יתן לבניו ולאחיו והיאך בעלי חובות נפרעין אלא ודאי נכסים דידהו אלא שאין רשאים ליבנות מהן.

וכן הוא דעת הברורו השיטות שמביא הקובץ שיעורים. וז"ל: כי בקובץ שיעורים כאן מבואר דאיכא ירושה באיסור"ה אף דליתנייהו במכירה היינו משום דמיקר אינו ברשותו אבל יחשה דממי לא שייכה גם באינו ברשותו עכ"ל.

והרשב"א שם חולק עליו דאיסור"ה אינו מוריש וז"ל וקשיא לי הא כיון דאסרינהו עלי' בקונם שוינהו עלי'

עפרא בעלמא נשאר איסורי הנאה והיכי מצי יהיב להו לבניו או לאחיו וכיצד בעל חוב ידידי נפרעין כלו' וקרעין ל' לשטרא דבעל חוב אדרבא הוא אסור ליתנו כשאר איסורי הנאה, עכ"ל.

ועל דרך אגב הנה מכל זה קשה דיש סתירה ממ"ש הרשב"א כאן בחידושו דאיסור"ה אינו מוריש לבנו למה שכתוב בקו"א שמביא הרשב"א דאיסור"ה מוריש לבנו.

ועי' בתפארת ציון שמקשה על אדה"ד על מה שהקשה על הח"י דבאמת אין שום קושיא על הח"י דהת"י מיירי כשיטת הרשב"א דגם זכ"י ע"י ירושה ליכא באיסור"ה ומיירי בחמץ של ישראל דאיסור"ה הנאה עלמא אבל ההיא דקידושין מיירי בע"ז של עכו"ם שיש להזר מכיון שיכולו להתבטל בזה ודאי איכא זכ"י אפי' מחמש שלא ע"י ירושה ולפיכך יכול להביא רא"י דרך מדרבנן ולמה"ת דאי מה"ת זכה וחילופי עבודת כוכבים הוא דשקיל וא"כ יש רא"י דבעלמא ג"כ אינו יורש מה"ת ואם ע"ד אין בה זכ"י עולמית היאך יביא רא"י שישנו יורש גם בעלמא, ולפיכך השמים הגמ' כאן "ונסך לפי שבנין נסך אינו מתבטל וא"י לה זכ"י עולמית אינו יכול להביא רא"י דבעלמא יורש דוקא מדרבנן ולא מה"ת וכן בחמץ ומכיון דאינו יכול להתבטל אין להתזכ"י ולפיכך אינו מוריש לבנו וכן הוא בשמו איסור"ה ולפיכך אינו דומה ע"ד לחמץ, וצ"ע ג.

גדלי' שם-טוב

ח. בלקולוי"צ הערות לדוהר פ' תשא ע' קמ (הובא ונת' בשיחת ש"פ תשא השתא): "הנה עפ"י פשוט י"ל שאימתי צריכים לומר דבר בשם אומרו הוא כשהאומר הדבר אמר לו זה האומר או הוא צריך לומר בשם אומרו, וכמו במדרכי ואסתר שמשם נלמד זה אמר מרדכי לאסתר כמ"ש ויגד לאסתר המלכה אז צריך השומע ממנו לאמרו בשם אומרו, כמ"ש ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי, משא"כ בנדו"ד בדוהר שם לא אמר זה ר"ה אומר"ש לר' חייא רק לר' אחא, ור' חייא שאירע התם שמע דה ג"כ אבל לא לו אמר ר"ה או ר"ש, אז אינו מחוייב לומר בשם אומרו כי ע"ד אין רא"י ממדרכי ואסתר שהתם אמר מרדכי לאסתר".

ולא הבנתי מהו סברת החילוק הזה, ולמה יגרע השומע מן הצד מזה שאליו אמרו.

א' מהת'

ל ז כ ר ת

הילד יפתח"י שי

לרגלי הכנסו לבריתו של אאע"ה

יום ג' שהוכפל בו כי טוב, ר"ח ניסן

ה'תש"מ

נדפס ע"י

הרה"ח ר' פנחס שי

וזוג' מ' חי' שתח"י

קארף

כתובת המערכת :